

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 88/11
Λουξεμβούργο, 13 Σεπτεμβρίου 2011

Απόφαση στην υπόθεση C-447/09
Reinhard Prigge, Michael Fromm και Volker Lambach /
Deutsche Lufthansa AG

Η απαγόρευση ασκήσεως του επαγγέλματος του πιλότου μετά το 60ό έτος της ηλικίας τους συνιστά διάκριση λόγω ηλικίας

Καίτοι το δικαίωμα ασκήσεως της εν λόγω δραστηριότητας μπορεί να περιοριστεί μετά την ηλικία αυτή, η απόλυτη απαγόρευση βαίνει πέραν του αναγκαίου για τη διασφάλιση της προστασίας της ασφάλειας των πτήσεων

Η οδηγία για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία¹ απαγορεύει κάθε είδους διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας που δεν δικαιολογείται δεόντως. Εντούτοις, όταν τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή την οδηγία, μπορούν να προβλέπουν ότι διαφορετική μεταχείριση που βασίζεται σε σωματικές ικανότητες των εργαζομένων, οι οποίες συνδέονται με την ηλικία, δεν συνιστά διάκριση αν η ύπαρξη τέτοιου είδους ικανοτήτων είναι ουσιαστική και καθοριστική, προκειμένου να είναι δυνατή η άσκηση επαγγέλματος. Ομοίως, η οδηγία δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία για τη διατήρηση της δημόσιας ασφάλειας μέτρα.

Εξάλλου, τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέτουν την εφαρμογή της οδηγίας στους κοινωνικούς εταίρους.

Το διεθνές και το γερμανικό κανονιστικό πλαίσιο προβλέπουν ότι, μεταξύ 60 και 64 ετών, οι πιλότοι πτήσεων μπορούν να συνεχίσουν να ασκούν τη δραστηριότητά τους μόνον εάν είναι μέλη πληρώματος αποτελούμενου από περισσότερους πιλότους και οι λοιποί πιλότοι δεν έχουν συμπληρώσει το 60ό έτος. Εντούτοις, τα προαναφερθέντα κανονιστικά πλαίσια απαγορεύουν στους πιλότους να ασκούν τη δραστηριότητά τους μετά το 65ο έτος.

Η συλλογική σύμβαση που εφαρμόζεται στο πλήρωμα πτήσεως της γερμανικής αεροπορικής εταιρίας Deutsche Lufthansa –την οποία αναγνωρίζει το γερμανικό δίκαιο– απαγορεύει στους πιλότους της να ασκούν το επάγγελμά τους μετά το 60ό έτος ηλικίας.

Οι Prigge, Fromm και Lambach εργάζονταν επί σειρά ετών στην Deutsche Lufthansa αρχικώς ως πιλότοι και στη συνέχεια ως κυβερνήτες αεροσκαφών. Όταν συμπλήρωσαν το 60ό έτος της ηλικίας τους, οι συμβάσεις εργασίας τους λύθηκαν αυτομάτως δυνάμει της συλλογικής συμβάσεως. Θεωρώντας ότι υπέστησαν δυσμενή μεταχείριση λόγω ηλικίας αντίθετη προς την οδηγία, προσέφυγαν στα γερμανικά δικαστήρια, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι οι εργασιακές τους σχέσεις με την Deutsche Lufthansa δεν λύθηκαν κατά το 60ό έτος της ηλικίας τους και να υποχρεωθεί ο εργοδότης τους να συνεχίσει να τους απασχολεί.

Το Bundesarbeitsgericht (ομοσπονδιακό εργατικό δικαστήριο, Γερμανία) ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν συλλογική σύμβαση προβλέπουσα όριο ηλικίας 60 ετών για τους πιλότους πτήσεων για λόγους κατοχυρώσεως της ασφάλειας των πτήσεων είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι οι συλλογικές συμβάσεις που συνάπτονται με κοινωνικούς εταίρους πρέπει, όπως και τα εθνικά δίκαια των κρατών μελών, να τηρούν την αρχή

¹ Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303, σ. 16).

της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ηλικίας, η οποία πρέπει να θεωρηθεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης και έχει συγκεκριμενοποιηθεί από την οδηγία στον τομέα της απασχολήσεως και της εργασίας.

Ακολουθώντας, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι ο περιορισμός στο 60ό έτος της δυνατότητας των πιλότων να ασκούν το επάγγελμά τους αποβλέπει στην ασφάλεια των επιβατών, των κατοίκων των περιοχών πάνω από τις οποίες γίνονται πτήσεις καθώς και στην ασφάλεια και την υγεία των ίδιων των πιλότων, σκοπός δυνάμενος να δικαιολογήσει διαφορετική μεταχείριση και ότι ο περιορισμός αυτός μπορούσε να προβλεφθεί από συλλογική σύμβαση. Εντούτοις, το Δικαστήριο επισήμανε ότι κατά το διεθνές και γερμανικό κανονιστικό πλαίσιο δεν ήταν αναγκαίο να απαγορευτεί στους πιλότους η άσκηση των δραστηριοτήτων τους μετά το 60ό έτος της ηλικίας τους, αλλά αρκούσε ο περιορισμός της ασκήσεώς τους. Το Δικαστήριο έκρινε επομένως ότι η **προβλεπόμενη από τη συλλογική σύμβαση απαγόρευση πλοήγησεως αεροσκάφους μετά τη συγκεκριμένη ηλικία δεν ήταν αναγκαία για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας και υγείας.**

Το Δικαστήριο διαπίστωσε εξάλλου ότι η ύπαρξη ιδιαίτερων σωματικών ικανοτήτων μπορεί να θεωρηθεί ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματος του πιλότου πτήσεων και η ύπαρξη τέτοιων ικανοτήτων συνδέεται με την ηλικία. Η απαίτηση αυτή που αποσκοπεί στην κατοχύρωση της ασφάλειας των πτήσεων επιδιώκει θεμιτό σκοπό δυνάμενο να δικαιολογήσει διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας.

Εντούτοις, τέτοιου είδους διαφορετική μεταχείριση μπορεί να δικαιολογηθεί μόνον σε πολύ περιορισμένες περιπτώσεις. Συναφώς, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι διεθνείς και γερμανικές αρχές κρίνουν ότι έως την ηλικία των 65 ετών οι πιλότοι διαθέτουν τις απαραίτητες για την πλοήγηση αεροσκάφους σωματικές ικανότητες, έστω και αν από τα 60 έως τα 65 έτη μπορούν να δραστηριοποιούνται μόνον υπό την προϋπόθεση ότι οι υπόλοιποι πιλότοι του πληρώματος είναι νεότεροι των 60 ετών. Αντιθέτως, οι κοινωνικοί εταίροι της Lufthansa όρισαν στα 60 έτη το ηλικιακό όριο πέραν του οποίου τεκμαίρεται ότι οι επαγγελματίες δεν διαθέτουν πλέον τις σωματικές ικανότητες, προκειμένου να ασκούν το επάγγελμά τους.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο έδωσε την απάντηση ότι **το ηλικιακό όριο των 60 ετών που επέβαλαν οι κοινωνικοί εταίροι, προκειμένου να είναι δυνατή η πλοήγηση αεροσκάφους συνιστά δυσανάλογη απαίτηση υπό το πρίσμα** του διεθνούς και γερμανικού κανονιστικού πλαισίου που όρισαν στα 65 έτη το εν λόγω ηλικιακό όριο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106